

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

**“Responding to
 Challenges of Faith:
 Rambam's
 Interpretation of Iyov”**

Dr. Shira Weiss

ט' חשוון תשס"ז • October 21, 2007

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

A project of Yeshiva University Center for the Jewish Future – Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

Faith and Doubt – Rabbi Norman Lamm (1)

How has Judaism, historically, oriented itself towards the challenge of doubt? Obviously, doubt is not an invention of modern times... Classically there were two approaches: First, there was emunah temimah, a direct, unquestioning, and unmediated faith in which doubt was consciously avoided- this was characteristic of most Jews throughout the ages. If it was philosophically unproductive, this simple faith nevertheless kept Judaism alive in the times of greatest stress... Simple faith is not the same as simplemindedness. The second attitude was that of the great philosophical tradition of medieval Spanish Jewry. Highly rationalistic, it valued reason not only as a potent human instrument, but as the very sphere in which and by which man and God relate to each other. Doubts, according to this tradition, should not be brushed aside, but met head-on with the tools of metaphysical discourse...

Until two or three generations ago, for most Jews, faith might have been an *event* which, once achieved or born into, became a *state*. Now it is an elusive goal, and religious belief is a *process* that requires constant renewal. We affirm, therefore, the validity of the faith of those who are unaware of or choose to ignore the intellectual challenges of modern life. The prevalence of doubt does not invalidate the faith of those who do not experience it. But our major concern must be with those many who are aware of, and who will not ignore, the confusing, questioning and challenging world.

3 Aspects of Faith

-Cognitive faith- intellectual acceptance that certain propositions about God are true- "belief that" God exists, is One, etc. whether or not I can offer convincing logical proof for my conviction

- Affective faith- personal and emotional sense of trust, reliance, dependence and hope

-Functional faith- expressed through behaviors- trust in a faithful God who is concerned with me and values my obedience

(2) איוב – פרקים א' וב'

פרק א'

- (א) איש היה בארץ עויז איוב שמו והיה האיש ההוא תם וישר וירא אלהים וסר מרע:
 (ב) ויגדלו לו שבעה בנים ושלוש בנות:
 (ג) ויהי מקנהו שבעת אלפי צאן ושלושת אלפי בהמות וקמח בקר וחמש מאות אֶתֹנוֹת וְעֶבְדָה רְבָה מֵאֵד וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָדוֹל מִכָּל בְּנֵי קָדְם׃
 (ד) והלכו בניו ועשו משתה בית איש יומו ושלחו וקראו לשלשת אחיהם לאכול ולשתות עמם:
 (ה) ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשכים בבקר והעלה עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם ככה יעשה איוב כל הימים: פ
 (ו) ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יקנק ויבוא גם השטן בתוכם:
 (ז) ויאמר יקנק אל השטן מאין תבא ויען השטן את יקנק ויאמר משויט בארץ ומהתהלך בה:
 (ח) ויאמר יקנק אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמותו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע:
 (ט) ויען השטן את יקנק ויאמר החנם ירא איוב אלהים:
 (י) הלא את אלהי שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב מעשה ידיו וברכתו ומקנהו פרץ בארץ:
 (יא) ואולם שלח נא ידך וגע בכל אשר לו אם לא על פניך יברכך:
 (יב) ויאמר יקנק אל השטן הגה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך ויצא השטן מעם פני יקנק:
 (יג) ויהי היום ויבניו ויבנתיו אכלים ושתיים יין בבית אחיהם הבכור:
 (יד) ומלאך בא אל איוב ויאמר הבקר היו חרשות והאתנות רעות על ידיהם:
 (טו) ותפל שׁבָא ותקחם ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך:
 (טז) עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים ותאכלם ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך:

(יז) עוד זה מדבר וזה בא ויאמר פְּשָׁדִים שָׁמוּ שְׁלֹשָׁה רְאִשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל הַגְּמָלִים וַיִּקְחוּם וְאֵת הַנְּעָרִים הֵפוּ לְפִי חֶרֶב וְאִמְלִטָה רַק אֲנִי לְבִדִי לְהַגִּיד לָךְ:

(יח) עוד זה מדבר וזה בא ויאמר בְּנִיךָ וּבְנוֹתֶיךָ אֲכָלִים וְשֹׂתִים יַיִן בְּבֵית אֲחֵיהֶם הַבְּכוֹר:

(יט) והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר ויצע בארבע פנות הבית ויפל על הנערים ויאמלוהו רַק אֲנִי לְבִדִי לְהַגִּיד לָךְ:

(כ) ונקם איוב ויקרע את מעלו ויגז את ראשו ויפל ארצה וישתחו:

(כא) ויאמר ערם יצתי וצאתי מקטן אמי וערם אשוב שמה וקנקן נמן ויקנק לקח יהי שם וקנקן מברךך:

(כב) בכל זאת לא חטא איוב ולא נתן תפלה לאלהים: פ

פרק ב'

(א) ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על וקנקן ויבוא גם השטן בתכם להתיצב על וקנקן:

(ב) ויאמר וקנקן אל השטן אי מזה תבא ויען השטן את וקנקן ויאמר משט בארץ ומהתהלך בה:

(ג) ויאמר וקנקן אל השטן השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמהו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע ועדנו מחזיק בתמתי ותסיתני בו ובלעו חנם:

(ד) ויען השטן את וקנקן ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו:

(ה) אולם שלח נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם לא אל פניך וברכךך:

(ו) ויאמר וקנקן אל השטן הנו בידך אך את נפשו שמר:

(ז) ויצא השטן מאת פני וקנקן ויך את איוב בשחין רע מכף רגלו עד ועד קדקדו:

(ח) ויקח לו חרש להתגרד בו והוא ישב בתוך האפר:

(ט) ויתאמר לו אשתו עדיך מחזיק בתמתיך ברחך אלהים ומת:

(י) ויאמר אליה פדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו: פ

(יא) וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה הזאת הבאה עליו ויבאו איש ממקומו אליפו התימני ובלדד השוחי וצופר הנעמתי וינערו יחדו לבוא לנוד לו ולנחמו:

(יב) וישאו את עיניהם מרחוק ולא הכירוהו וישאו קולם ויבכו ויקרעו איש מעלו ויזרקו עפר על ראשיהם השמימה:

(יג) וישבו אתו לארץ שבעת ימים ושבעת לילות ואין דבר אליו דבר כי ראו כי גדל הפאב מאד:

3) מורה הנבוכים להרמב"ם (ג:כב)

The Story of Job, which is extraordinary and marvelous... is a parable intended to set forth the opinions of people concerning providence... You know the explicit statement of some of [the Sages]

יחביב הוא מרבנן קמיה דר' שמואל בר נחמני, ויחביב וקאמר: איוב לא היה ולא נברא אלא משל היה.

"Job never existed and was never created, but was only a *mashal* [ie. a fictional tale]" (b. Baba Bathra 15a). Those, on the other hand, who believe that he "existed and was created" and that the story happened, do not know at what time and in what place he lived. For some of the Sages say that he lived in the days of the Patriarchs, whereas others say that he lived in the days of Moses; again others say that he lived in the days of David; again others say that he was one of those who came back from Babylon. This confirms the opinion of those who say that "he never existed and was never created" ...It is not a parable like all others, but one to which extraordinary notions and "things that are the mystery of the universe" are attached. Through it great enigmas are solved, and truth than which none is higher become clear.

4) מורה הנבוכים להרמב"ם (ג:י)

It may in no way be said of God... that He produces evil in an essential act; that He has a primary intention to produce evil... Rather all His acts are an absolute good. Therefore, all the evils are privations.

5) איוב (ט:כב)

אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה:

(6 מורה הנבוכים להרמב"ם (ג:כב)

The most... extraordinary thing about this story is the fact that knowledge is not attributed in it to Job. He is not said to be wise or comprehending... Only moral virtue and righteousness in action are ascribed to him.

(7)

איוב (כב:ה) - Eliphaz

(ה) הלא רעתך רבה ואין קץ לעונותיך:

איוב (ז:ז-ז) - Bildad

(ו) אם זך וישך אתה כי עתה יעיר עליך ושלם נות צדקך:

(ז) והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד:

איוב (יא:ז-ח) - Zophar

(ז) החקר אלוה תמצא אם עד תכלית שני תמצא:

(ח) גבהי שמים מה תפעל עמקה משאול מה תדע:

איוב (מב:ג,ה-ו) - Iyov

(ג) מי זה מעלים עצה בלי דעת לכן הגדתי ולא אבין נפלאות ממיני ולא אדע:

(ה) לשמע און שמעתך ועתה עיני ראיתך:

(ו) על כן אקמאס ונתמתי על עפר ואפר: פ

(8 מורה הנבוכים להרמב"ם (ג:כו)

It consists of the acquisition of the rational virtues- I refer to the conception of intelligibles, which teach true opinions concerning the divine things. This is in true reality the ultimate end, that is what gives the individual true perfection, a perfection belonging to him alone; and it gives him permanent perdurance; through it man is man.

(9 מורה הנבוכים להרמב"ם (ג:כג)

This is the object of the Book of Job as a whole; I refer to the establishing of his foundation for the belief and drawing attention to the inference to bedrawn from natural matters, so that you should not fall into error and seek to affirm in your imagination that His knowledge is like our knowledge or that His purpose and His providence and His governance is like our purpose and our providence and our governance. If man knows this, every misfortune will be borne lightly by him. And misfortunes will not add to his doubts regarding the deity and whether He does or does not know and whether He exercises providence or manifests neglect, but will, on the contrary, add to his love, as is said in the conclusion of the prophetic revelation in question: *Wherefore I abhor myself, and repent of dust and ashes* (Job 42:6). As the Sages have said: *Those who do out of love and are joyful in their sufferings.*

(10 רמב"ם – משנה תורה – הלכות תשובה (י:ו)

דבר ידוע וברור שאין אהבת הקב"ה נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה, כמו שצוה ואמר בכל לבבך ובכל נפשך, אינו אוהב הקב"ה אלא בדעת שידעהו, ועל פי הדעה תהיה האהבה אם מעט מעט ואם הרבה הרבה, לפיכך צריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו כפי כח שיש באדם להבין ולהשיג כמו שבארנו בהלכות יסודי התורה.

(11) רמב"ם – משנה תורה – הלכות יסודי התורה (ב:ב)

והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול א כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאלהים לאל חי, וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות, כמו שאמר דוד כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך מה אנוש כי תזכרנו, ולפי הדברים האלו אני מבאר כללים גדולים ממעשה רבון העולמים כדי שיהיו פתח למבין לאהוב את השם, כמו שאמרו חכמים בענין אהבה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם.

(12) איוב (מב:ז)

וַיְהִי אַחֵר דִּבֶּר יִקְנֹק אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יִקְנֹק אֶל אֱלֹהֵי הַתִּימָנִי חָרָה אַפִּי בְּךָ וּבְשֹׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתָּם אֵלַי וְכֹנְנָה פְעֻבְדֵי אִיּוֹב:

"Bittachon: Trust in God" - Rabbi Ahron Lichtenstien (13)

- a. Faithful Trust is expressed by the certainty that God stands at your side and will assist you... On the field of battle, the warrior who can adopt this trust feels that he is on the threshold of victory; in moments of crisis, one feels that salvation is on the way; during a night of terrors, this type of trust heralds the break of dawn.
- b. Loving Trust is expressed in a steadfast commitment- even if the outcome will be bad, we will remain reliant on and connected to God. This approach does not claim that God will remain at our side; rather, it asks us to remain at His side.

Faith and Doubt - Rabbi Norman Lamm (14)

In the cognitive areas of faith, doubt may play a positive role; not a frozen doubt, but a liquid doubt, one which melts in the encounter with emunah and is absorbed by it and strengthens it in return. Cognitive faith is not an abstract, static acknowledgement of truth; it is a violent struggle in the attainment of *emet*. I begin by believing despite doubt; I end by believing all the more firmly because of doubt. Emunah is thus a dialectical process, not an established fact. Faith and doubt are not in essential contradiction to each other. Faith, as Tillich puts it, "is the continuous tension between itself and the doubt within itself."...This is, of course, a dangerous and risky kind of faith. But, you cannot open your mind to truth without risking the entrance of falsehood; and you cannot close your mind to falsehood without risking the exclusion of truth...

However, this grant of legitimacy to doubt must be limited to cognitive faith, and must not affect functional faith. Once we violate halakha on the basis of a cognitive doubt, we have in effect ceased to function as believers and begun to act as deniers- not even as doubters.

(15) מורה הנבוכים להרמב"ם (ג:כד)

Know that the aim and meaning of all the trials mentioned in the Torah is to let people know what they ought to do or what they must believe. Accordingly the notion of a trial consists as it were in a certain act being done, the purpose being not the accomplishment of that particular act, but the latter's being a model to be imitated and followed.